

K D E

klaipėdiečių už demokratiją
iniciatyva ir ekologiją

Asociacija „Klaipėdiečių iniciatyva už demokratiją ir ekologiją“
Švyturio 8-17, Klaipėda LT-94427
Įmonės kodas 304830690

2018 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2018 m. balandžio 4 d.

Asociacijos „Klaipėdiečių iniciatyva už demokratiją ir ekologiją“ (KIDE) tikslai: burti Klaipėdos bendruomenes (mokslo, verslo, meno, vietos) bei gyventojus ir skatinti juos bendradarbiauti kuriant darnaus vystymosi Klaipėdos miestą ir valstybę; edukuoti ir informuoti visuomenę demokratijos ir ekologijos klausimais; skatinti bendradarbiavimą tarp visuomenės, nevyriausybinių organizacijų ir valstybinių institucijų, kurios atsakingos už Lietuvos Respublikos gyventojų gerovę, aplinkos apsaugą ir visuomenės sveikatą; skatinti pramonės įmones, kurių veikla susijusi su poveikiu gamtai, visuomenės sveikatai bei gyvenimo kokybei, tapti socialiai atsakingomis.

2017 m. gegužės mėn. Vitės kvartale, esantį Klaipėdos miesto centre, ėmė dengti geležies rūdos dulkės, sklindančios iš AB „Klaipėdos jūrų krovinių kompanijos“ (Klasco) generalinių krovinių terminalo, kuriame, netaikant reikalingų technologijų, modernių aplinkosaugos priemonių, buvo kraunama nefliusuota geležies rūda. 2018 m. gegužės mėn. to paties produkto dulkės vėl pateko į Vitės kvartalo gyventojų gyvenamąją aplinką. Asociacijos KIDE atstovai pastebėjo, kad nėra institucijų, kurios tarpininkautų tarp gyventojų ir aplinkosaugos institucijų, Klaipėdos miesto savivaldybės ir LR Aplinkos ministerijos, ieškant taršos problemų sprendimo būdų Klaipėdos mieste. Todėl KIDE atstovai tų pačių metų gegužės mėn. socialiniuose tinkluose informavo gyventojus, kur jiems kreiptis neišklaidoms kilmės cheminiams produktams patekus į jų gyvenamąją aplinką, kaip formuluoti paraiškos formas, kokių tyrimų prašyti atlikti jų namuose. Asociacija KIDE taip pat inicijavo tyrimus, kuriais nustatyta, kad juodosios dulkės į Klaipėdos gyventojų aplinką patenka iš AB KLASCO, o jų pagrindinės sudedamosios dalys yra geležies oksidai: hematitas ir magnetitas. Abi medžiagos kenksmingos įkvėpus didesniais kiekiais. 2018 m. birželio mėn. asociacija inicijavo tyrimą mobilia oro tyrimų laboratorija, kuri tų pačių metų birželio ir liepos mėnesiais, adresu Švyturio 10, nustatė, kad AB KLASCO vykdydama atviros krovos nefliusuotos geležies rūdos darbus, trijų savaitių bėgyje 2 dienas reikšmingai viršijo leistinas taršos normas kietosiomis dalelėmis gyvenamųjų namų teritorijoje.

2018 m. birželio mėn. Klaipėdos apskrities viešojoje I. Simonaitytės bibliotekoje „Klaipėdiečių iniciatyva už demokratiją ir ekologiją“ kartu su partneriu „Klaipėdos bendruomenių asociacija“ (KBA) organizavo diskusiją AR KLAIPĖDAI GRESIA LIKTI 0,5 MIESTO. Diskusijos metu buvo kalbama apie Klaipėdos uosto valdytojų ir valstybinių institucijų vaidmenį bei atsakomybę sprendžiant taršos problemas kylančias dėl uoste veikiančių įmonių veiklos ir planuojamo išorinio uosto statybų Melnragėje poveikio gyvenimo kokybei Klaipėdoje. Diskusijoje dalyvavo Klaipėdos regiono aplinkos apsaugos departamento, Nacionalinio visuomenės sveikatos centro, Jūros tyrimų instituto (Klaipėdos universitetas) bei Jūros technologijų ir gamtos mokslų fakulteto atstovai, Klaipėdos miesto gyventojai.

2018 m. rugpjūčio 5 d. AB KLASCO įmonės skleidžiamos geležies rūdos dulkės ir naftos kokso suodžiai pasiekė ne tik Klaipėdos miesto centro gyventojų išorinius būsto paviršius, bet ir gyventojų butus: Pievų Take, Kanto, Karklų, Zauerveino, Švyturio, Sportininkų bei kitose gatvėse. Dėl šių priežasčių asociacija KIDE kartu su šių gatvių gyventojais surinko beveik 1000 gyventojų parašų ir kreipėsi į Klaipėdos apygardos prokuratūrą dėl visuomenės sveikatai galimai pavojingos ūkinės veiklos sustabdymo. Šių metų rugpjūčio mėn. 31 d. Klaipėdos apylinkės prokuratūroje buvo priimtas sprendimas pradėti ikiteisminį tyrimą pagal nusikalstamos veikos, numatytos Baudžiamojo kodekso 270 straipsnio 1 dalyje,

K I D E

klaipėdiečių
iniciatyva

už demokratiją
ir ekologiją

požymius
(aplinkos
apsaugos arba

gamtos išteklių naudojimo, arba statinių, kuriuose naudojamos ar saugomos pavojingos medžiagos arba kuriuose yra potencialiai pavojingų įrenginių ar atliekami potencialiai pavojingi darbai, priežiūros ar naudojimo taisyklių pažeidimas). Ikitiesminio tyrimo (tyrimas dar vyksta) metu siekiama išsiaiškinti gyventojų skundus sukėlusią teršalų kilmę, sudėtį ir galimus kaltininkus.

2018 m. rugpjūčio 13 d. asociacija KIDE raštu kreipėsi į LR ministrą pirmininką prašydama:

1. LR Vyriausybės peržiūrėti 1996 metų Lietuvos Respublikos Klaipėdos valstybinio jūrų uosto (KVJU) įstatymą ir įteisinti pokyčius, kurie įpareigotų KVJU direkciją koordinuoti valstybiniame uoste veikiančių įmonių veiklos stebėseną, kontrolę ir priežiūrą;
1. Nustatyti privalomą modernesnių ir efektyvesnių aplinkosaugos priemonių naudojimą mieste ūkinę veiklą vykdančiose įmonėse;
2. Įteisinti Aplinkos apsaugos agentūros sugriežtintą taršos leidimų išdavimą įmonėms, ūkinę veiklą vykdančioms šalia gyvenamųjų teritorijų, vaikų ugdymo įstaigų ir sugriežtinti šių įmonių kontrolę ir stebėseną, įrengiant stacionarias taršos matavimo stoteles;
3. Suteikti Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui prie Sveikatos apsaugos ministerijos įgaliojimus tirti planuojamą įmonių ūkinę veiklą, kuri gali pakenkti visuomenės sveikatai;
4. Inicijuoti kvėpavimo takų bei kitų ligų sergamumo statistiką pagal Klaipėdos miesto rajonus/teritorijas, nustatant priežastinį ryšį tarp uosto įmonių veiklos ir neigiamo poveikio aplinkai.

2018 m. rugsėjo, spalio ir lapkričio mėnesiais asociacijos KIDE nariai ir savanoriai lankė Klaipėdos miesto, Vitės kvartalo gyventojus ir vykdė apklausą dėl ekologinės situacijos, susidariusios Klaipėdos mieste ir jų kvartale, poveikio jų gyvenimo kokybei. Suteikė gyventojams informacijos apie aplinkos ir sveikatos apsaugos institucijų atliekamus oro taršos tyrimus bei kitas jų teikiamas paslaugas. Taip pat suteikė informacijos, kur kreiptis neaiškios kilmės cheminiam produktams patekus į jų gyvenamąją aplinką, kaip formuluoti paraiškų tyrimams atlikti turinį.

2018 m. gruodžio mėn. „Klaipėdiečių iniciatyva už demokratiją ir ekologiją“ kreipėsi į LR ministrą pirmininką, Sveikatos apsaugos ir Aplinkos ministerijas dėl AB „Klaipėdos jūrų krovinių kompanija“ („Klasco“) Aplinkos apsaugos departamentui (AAD) pateikto (2018 m. rugsėjo 11 d.) poveikio aplinkos oro kokybei mažinimo priemonių plano. KIDE savo kreipimesi informavo, kad kartu su Klaipėdos bendruomenių asociacija ir asociacija „Klaipėdos žalieji“ susipažino su šiuo planu ir pateikė Aplinkos apsaugos agentūrai pastabas ir pasiūlymus. Į planą įtrauktos priemonės (rietuvių laistymas ir teritorijos valymas), šių visuomeninių organizacijų atstovų nuomone, yra primityvios ir neveiksmingos, nes AAD Klaipėdos valdyba ir Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie LR sveikatos apsaugos ministerijos, Klaipėdos departamentas ir toliau gauna iš gyventojų skundus dėl didelio kiekio dulkių, kurios aptinkamos gyventojų gyvenamojoje aplinkoje. Aplinkos apsaugos departamento ir Nacionalinio visuomenės sveikatos centro užsakyti laboratoriniai tyrimai tai patvirtina. KIDE šiame rašte pažymėjo, kad miesto ribose veikiančios uosto krovos kompanijos visus be išimties birius krovinius turėtų krauti tik naudojant uždaro ciklo krovinio tvarkymo ir apdorojimo technologijas. Šiuo raštu asociacija KIDE prašė aukščiau išvardytas institucijas stebėti Aplinkos apsaugos agentūros vykdomą AB „Klasco“ priemonių peržiūrėjimą ir tvirtinimą, ir užtikrinti, kad būtų atsižvelgta į Klaipėdos bendruomenių pasiūlymus.

2018 metų bėgyje KIDE ne kartą inicijavo ir dalyvavo tarpinstituciniuose pasitarimuose siekiant pakeisti nuo sovietmečio paveldėtas aplinkosaugines praktikas, kurios visiškai nedera su šiuolaikiniais ekologiniais reikalavimais dėl klimato kaitos problemų ir gyvenimo kokybės miestuose.

Asociacijos prezidentė

Alina Andronova